

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, (Victor Sîrbu)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Ala Malîi, Anatol Pahopol, Angela Bostan)

Î N C H E I E R E

11 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Mariana Pitic
Maria Ghervas
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de societatea cu răspundere limitată „Reforma Art”, reprezentat de avocatul Dumitru Pavel,

în cauza civilă intentată la contestația depusă de Partidul Democrat din Moldova împotriva societății cu răspundere limitată „Reforma Art” cu privire la obligarea difuzării spoturilor electorale aferente referendumului republican consultativ și obligarea compensării perioadei de refuz în difuzarea publicității electorale,

împotriva deciziei din 07 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de societatea cu răspundere limitată „Reforma Art” din alte motive, s-a casat hotărârea din 24 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a emis o nouă hotărâre de admitere a contestației,

constată:

La 21 ianuarie 2019, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Partidul Democrat din Moldova (în continuare PDM), Vadim Moțarschi, a depus contestație împotriva societății cu răspundere limitată „Reforma Art” (în continuare SRL „Reforma Art”) cu privire la obligarea difuzării spoturilor electorale aferente referendumului republican consultativ și obligarea compensării perioadei de refuz în difuzarea publicității electorale.

În motivarea acțiunii a menționat că, radiodifuzorul „Jurnal TV”, a depus la Consiliul Audiovizualului o declarație prin care a consemnat că va reflecta atât campania electorală pentru alegerile parlamentare, cât și cea pentru referendumul republican consultativ din 24 februarie 2019.

La 18 ianuarie 2019, PDM a solicitat SRL „Reforma Art” („JurnalTV”) să difuzeze 3 spoturi electorale ale PDM, aferente referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019. Însă, la 18 ianuarie 2019, SRL „Reforma Art” (Jurnal TV) a refuzat să difuzeze aceste spoturi.

În acest sens, reclamantul a invocat că, în conformitate cu prevederile articolului 69 alin. (2) din Codul electoral, radiodifuzorii și mijloacele de

informare în masă scrise au obligația să ofere condiții egale, nediscriminatorii la acordarea timpilor de antenă sau a spațiului publicitar pentru publicitatea electorală.

Deopotrivă, conform articolului 70 alin. (5)-(7) din Codul electoral, în cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale și referendumurilor republicane, radiodifuzorii publici acordă gratuit concurenților electorali câte un minut pe zi, timp de antenă pentru plasarea publicității electorale. Pentru publicitate electorală contra plată, fiecărui concurent electoral i se oferă nu mai mult de 2 minute pe zi pe durata campaniei electorale la fiecare radiodifuzor. Condițiile de procurare a timpilor de antenă și taxele respective se comunică cu 3 zile calendaristice înainte de punerea pe post a publicității electorale. Plata pentru timpii de antenă acordați concurenților electorali nu poate depăși plata încasată în mod obișnuit pentru publicitatea comercială. Timpii de antenă pentru publicitatea electorală contra plată se acordă tuturor concurenților electorali la unele și aceleași ore de emisie. Răspunderea pentru conținutul materialelor electorale publicitare, difuzate sau publicate, o poartă concurentul electoral. Fiecare material publicitar trebuie să includă denumirea concurentului electoral, data tipăririi, tirajul materialului și denumirea tipografiei care l-a tipărit. Publicitatea electorală contra plată va fi însoțită de genericul „Electorală”. Refuzul de a difuza sau de a publica, în condițiile prezentei legi, publicitatea electorală, contra plată sau gratuit, poate fi contestat în instanța de judecată.

Cu titlu subsecvent, în privința competenței în examinarea acestui litigiu în ordinea contenciosului administrativ, reclamantul a afirmat că pe perioada campaniei electorale radiodifuzorii sunt împuterniciți prin lege să presteze un serviciu de interes public. Totodată, conform articolului 73 alin. (4) din Codul electoral, contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ.

În această ordine de idei, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Partidul Democrat din Moldova, Vadim Moțarschi, a solicitat obligarea SRL „Reforma Art” (Jurnal TV) să difuzeze spoturile electorale ale concurentului electoral Partidul Democrat din Moldova aferente referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019; și a obliga SRL „Reforma Art” (Jurnal TV) să compenseze pentru perioada de refuz în difuzarea publicității electorale a concurentului electoral Partidul Democrat din Moldova aferente referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019, prin difuzarea a câte 2 minute de publicitate contra plată/pe zi, începând cu 18 ianuarie 2019.

Prin hotărârea din 24 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis contestația depusă de Partidul Democrat din Moldova; s-a obligat SRL „Reforma Art” (Jurnal TV) să difuzeze spoturile electorale ale concurentului electoral Partidul Democrat din Moldova aferente referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019; și s-a obligat SRL „Reforma Art” (Jurnal TV) să compenseze pentru perioada de refuz în difuzarea publicității electorale a concurentului electoral Partidul Democrat din Moldova aferente referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019, prin difuzarea a câte 2 minute de publicitate contra plată pe zi, începând cu 18 ianuarie 2019 (f.d. 35, 39-43).

Prin decizia din 31 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de SRL „Reforma Art” și s-a menținut hotărârea din 24 ianuarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 88, 89-101).

Prin decizia din 04 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Reforma Art”, reprezentată de avocatul Dumitru Pavel, împotriva deciziei din 31 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

S-a casat decizia din 31 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la contestația depusă de Partidul Democrat din Moldova împotriva societății cu răspundere limitată „Reforma Art” cu privire la obligarea difuzării spoturilor electorale aferente referendumului republican consultativ și obligarea compensării perioadei de refuz în difuzarea publicității electorale, și s-a trimis cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 07 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de SRL „Reforma Art”, inclusiv din alte motive. S-a casat hotărârea din 24 ianuarie 2019 a Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani), adoptată în cauza civilă intentată la contestația depusă de Partidul Democrat din Moldova împotriva SRL „Reforma Art” cu privire la obligarea difuzării spoturilor electorale aferente referendumului republican consultativ și obligarea compensării perioadei de refuz în difuzarea publicității electorale și s-a emis o hotărâre prin care:

Cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Democrat din Moldova împotriva SRL „Reforma Art” cu privire la obligarea difuzării spoturilor electorale aferente referendumului republican consultativ și obligarea compensării perioadei de refuz în difuzarea publicității electorale, s-a admis; s-a obligat SRL „Reforma Art” (Jurnal TV) să difuzeze spoturile electorale ale concurentului electoral Partidul Democrat din Moldova aferente referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019; s-a obligat SRL „Reforma Art” (Jurnal TV) să compenseze pentru perioada de refuz în difuzarea publicității electorale a concurentului electoral Partidul Democrat din Moldova aferente referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019, pentru perioada 18.01.2019-24.01.2019, prin difuzarea a cîte 2 minute de publicitate contra plată pe zi, începînd cu 07 februarie 2019, pe parcursul a 7 (șapte) zile.

La adoptarea soluției sale, instanța de apel și-a întemeiat soluția pe dispozițiile art. 1, art. 52 alin. (4), art. 69 alin. (2), art. 70 alin. (3), (5)-(7), art. 175 din Codul electoral; și pct.33 din Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare și referendumul republican din 24 februarie 2019 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova.

Curtea de Apel Chișinău și-a argumentat concluzia prin faptul că, pentru Partidul Democrat din Moldova, campania electorală pentru referendum a început de la 28 decembrie 2018, din momentul înregistrării sale ca concurent electoral la referendum, conform hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2006 din 28 decembrie 2018.

Astfel, instanța de apel a menționat că la 18 ianuarie 2019, Partidul Democrat din Moldova a solicitat SRL „Reforma Art” (Jurnal TV) să difuzeze trei spoturi electorale ale Partidului Democrat din Moldova, aferente referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019, fapt care a fost refuzat de partea reclamantă/apelantă, deși Partidul Democrat din Moldova a achitat, iar SRL

„Reforma Art” (Jurnal TV) a acceptat să primească și să dețină în continuare în contul său bancar suma de 117363 lei în conformitate cu ordinul de plată nr.15 din 18.01.2019, emis de către SRL „Reforma Art” din contul Partidului Democrat din Moldova „Fond electoral pentru referendum”. (f.d. 22-23).

Astfel, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată pretenția Partidului Democrat din Moldova privind obligarea SRL „Reforma Art” (Jurnal TV) să compenseze pentru perioada de refuz în difuzarea publicității electorale a concurentului electoral Partidul Democrat din Moldova aferente referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019, prin difuzarea a câte 2 minute de publicitate contra plată pe zi, or obligația de difuzare este imputabilă pârâtului de la data înregistrării solicitării către radiodifuzor.

În acest sens, în temeiul art.69 alin.(2) Cod electoral, radiodifuzorii și mijloacele de informare în masă scrise au obligația să ofere condiții egale, nediscriminatorii la acordarea timpilor de antenă sau a spațiului publicitar pentru publicitatea electorală. Prin neexecutarea obligației de difuzare de către radiodifuzor a publicității electorale a concurentului electoral Partidul Democrat din Moldova aferente referendumului republican consultativ din 24 februarie 2019, reclamantului ia fost încălcat dreptul de a beneficia de astfel de astfel de condiții.

La 08 februarie 2019, SRL „Reforma Art”, reprezentată de avocatul Dumitru Pavel, a declarat recurs împotriva deciziei din 07 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău (f.d.172-176).

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea, iar hotărârea primei instanțe a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

În acest sens, recurentul a reiterat circumstanțele faptice ale cauzei, menționând suplimentar că, spotul publicitar prezentat de Partidul Democrat din Moldova poartă elementele unei publicități electorale mascate ale acesteia ca concurent electoral pentru alegerile parlamentare, fapt ce contravine prevederilor articolului 91 din Codul electoral, articolului 63 alin. (4) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale.

Or, aceste norme de drept nu permit agitația electorală pentru alegerile parlamentare, decât cu 30 de zile înainte de ziua scrutinului, care a început la 25 ianuarie 2019. Iar, pentru încălcarea acestora, SRL „Reforma Art” poartă răspundere pentru conținutul spotului electoral, conform articolului 63 alin. (5) din Codul serviciilor media audiovizuale, inclusiv și sancțiuni pecuniare.

Mai mult decât atât, a prezentat instanței de apel probe noi, care au apărut după pronunțarea hotărârii primei instanțe, reieșind din care aceleași spoturi video care se finisau cu îndemnul de a fi votat „pro” la referendum, după data de 25 ianuarie 2019 sunt difuzate de Partidul Democrat din Moldova cu îndemnul de a fi votat Partidul Democrat din Moldova ca și concurent electoral pentru alegerile parlamentare. Or, aceste probe demonstrează că, de fapt, publicitatea prezentată de Partidul Democrat din Moldova pentru referendum poartă un caracter mascat pentru alegerile parlamentare.

Astfel, instanța de apel nu a ținut cont de caracterul mascat și înșelător al mesajului publicitar al PDM și a obligat SRL „Reforma Art” să încalce legislația electorală și audiovizuală, precum nu a ținut cont și de faptul că dreptul

concurenților electorali de a difuza publicitate electorală nu este unul absolut, ci este limitat expres prin cadrul legal, fiind inamisibilă difuzarea publicității electorale mascate, înșelătoare și camuflate.

A relatat recurentul că instanța de apel a depășit cerințele intimatului, deoarece acesta nu a solicitat ca difuzarea să fie efectuată la o anumită dată, însă a solicitat ca să-i fie compensate aceste zile. Totodată, difuzarea acestor spoturi publicitare se efectuează contra plată, pe când Partidul Democrat din Moldova încă nu a transferat bani pentru ca aceste spoturi să fie difuzate, iar instanța de apel a obligat să fie difuzate aceste spoturi fără ca să fi fost achitat costul acestor difuzări.

De altfel, instanța de apel a ignorat prevederile punctului 35 din Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1992 din 21 decembrie 2018, care stipulează că publicitatea electorală contra plată se va face la posturile de radio și televiziune în baza contractelor încheiate între părți. În condițiile speței, însă, între PDM și SRL „Reforma Art” nu a fost semnat un contract de publicitate.

În partea încălcării competenței judecării cauzei, recurentul a relevat că, prin prisma articolului 70 alin. (7) din Codul electoral, litigiile privind refuzul radiodifuzorilor naționali de a difuza sau, respectiv, de a publica publicitatea electorală în campania electorală pentru alegeri parlamentare, prezidențiale și referendumuri republicane țin de competența Curții de Apel Chișinău. Respectiv, Judecătoria Chișinău nu era în drept să judece prezenta cauză, iar drept consecință, hotărârea emisă de aceasta este nulă.

În această ordine de idei, recurentul SRL „Reforma Art”, reprezentat de avocatul Dumitru Pavel, a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei din 07 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău în partea admiterii cererii de chemare în judecată depusă de Partidul Democrat din Moldova, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii, dacă instanța nu va decide asupra scoaterii de pe rol a cererii de chemare în judecată. În rest, în partea casării hotărârii din 24 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, decizia instanței de apel de menținut.

În conformitate cu articolul 73 alin. (7) din Codul electoral, contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ.

Conform articolului 30 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, recursul se judecă în condițiile Codului de procedură civilă.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Reforma Art”, reprezentat de avocatul Dumitru Pavel este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate

sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Reforma Art”, reprezentat de avocatul Dumitru Pavel, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a

recunoaște recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Reforma Art”, reprezentat de avocatul Dumitru Pavel, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Reforma Art”, reprezentat de avocatul Dumitru Pavel.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru